СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 103. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го ТРАВНЯ 1950. — No. 103. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 5, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

У СЕНАТІ ПІДВИЩУЮТЬ СТАРЕЧУ ПЕНСІЮ НА 90%.

Вашингтон, 3. травня. — Сенатська фінансова комісія ухвалила підвищити вимір старечої пенсії з фондів суспільного забезпечення пересічно на 90 відсотків у порівнянні з теперішньою. При тім не має бути підвищена доплата на цю ціль, яка виносить по півтора відсотка від платні. Сенатська комісія ухвалила допустити 8,500,000 нових робітників до суспільного забезпечення у противенстві до ухвали палати репрезентантів, яка прийняла 11,000,000 нових. Сенатська комісія затримує теж теперішню постанову, щоб пенсію виплачувати тільки від річної платні не вищої, як $3,000. Для 2,900,000 осіб, які вже тепер дістають старечу пенсію, вона буде підвищена на понад сто сідсотків, при найнижчих виплатах, а на 60 відсотків при найвищих, отже пересічна підвишка винесе 90 відсотків. Вік для зголошування до пенсії остається той самий, а саме 65 літ життя.

Ухвала комісії буде передана поновно сенатові наступного тижня, а коли б сенат її прийняв, то прийде до вирівняння різниць на конференції з палатою репрезентантів, яка ухвалила подекуди інші постанови. Якщо б утрималася ухвала сенатської комісії, тоді найнижча пенсія виносила б $25 замість теперішних $10, а найвища $72. У палатнім законопроєкті цей вимір є нижчий.

УСУНЕНО ВІСІМ УЧИТЕЛІВ, ЗАПІДОЗРЕНИХ У КОМУНІЗМІ.

Ню Йорк. — На підставі стейтового закону голова міської шкільної ради, д-р Вилїем Джансен, усунув від виконування обовязків негайно вісім учителів, запідозрених у комунізмі. На переслуханні вони не хотіли сказати, чи належать до Комуністичної партії, або чи належали в минулому. Деякі з суспендованих учителів є урядовцями відділу 555 юнії Юнайтед Поблик Воркерс, яку опанували комуністи. Імена учителів такі: Алис Ситрон, Аврам Файнґолд, Марк Фрідлендер, Давид Фрідман, Луї Джефі, Аврам Ледерман, Ізадор Рубин, Сесилія Зитрон. Сім з них є учителями в гайскул, одна в елементарній школі. Учителі мають ще перейти допити окремої комісії.

ЗАБРАЛИ КНИЖКИ ЕРІКСОНА ДО ПЕРЕГЛЯДУ.

Ню Йорк. — Окружний прокуратор наказав перевести ревізію в бюрах звісного грача в кінських перегонах, Френка Еріксона і забрав його бизнесові книжки, в яких записані ставки. Еріксона переслухали минулого тижня в Конґресі і він признався, що приймає заклади. Цей „бизнес" приносить йому $100,000 річно. Забрання книжок є вислідом нагінки на нечесні гри, започаткованої Конґресом.

НАДІЮТЬСЯ ШВИДКОЇ ЗЛУКИ А.Ф.П. И К.І.О.

Ню Йорк.—Вилїем Ґрін, голова Американської Федерації Праці, заявив, що він „вірить" тепер у можливість обєднання А.Ф.П. з Конґресом Індустріяльних Організацій. Наради виконного комітету А.Ф.П. відбудуться найближчого тижня. Це подав Ґрін до відома на зібранні юнії жіночого одягу в готелі Ню Йоркер.

ТРУМАН ЗАПРОШУЄ ГЛЕНА ТЕЙЛОРА НА ПОЇЗДКУ ПО АЙДАГО.

Президент Труман, приготовляючи свою поїздку до західних стейтів найближчого тижня, запросив собі до товариства сенатора Глена Г. Тейлора у переїзді через стейт Айдаго. Тейлор був кандидатом на віцепрезидента, коли Генрі Волес кандидував на президента в 1948 р., як суперник Трумана. Стейтові демократи приготовляли „чистку" для Тейлора з Демократичної партії найближчої осені, тому жест Трумана викликав збентеження в правильних рядах демократів.

У СТЕЙТІ АЛАБАМА ПЕРЕМОГЛИ ПРАВИЛЬНІ ДЕМОКРАТИ.

„Льояльні" демократи віднесли перемогу над так званими „діксікратами" у стейті Алабама при правиборах у вівторок. „Діксікрати" це противники проєкту през. Трумана для заведення рівних громадянських прав для чорних і білих у південних стейтах. Кандидатом на сенатора вибраний поновно сен. Лістер Ґілл, а з ним і ціла група його прихильників.

КОЛИШНІЙ РОБІТНИЧИЙ ОРГАНІЗАТОР ГОЛОВОЮ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПАЛАТИ.

Вашингтон. — Головою організації великого промислу й торгівлі, тобто Торговельної Палати Злучених Держав, вибраний Отто А. Сіферт, який колись був організатором юній Американської Федерації Праці. Сіферт є тепер президентом сталевого підприємства Вест Мишиґен Стіл Компані. На зібранні палати було приявних 2,500 делегатів. З різних резолюцій, ухвалених на зібранні, замітна резолюція з доручeнням взаємних закупів Стейтами й Канадою для військових цілей при обороні Північно-Американського континенту.

БУРХЛИВЕ ПЕРЕСЛУХАННЯ СВІДКІВ У СЕНАТІ.

Підчас переслухання свідків у сенатській комісії над закидами сен. Йосифа МекКарті проти департаменту стейту й інших урядових департаментів, наче б там загніздилися комуністи, прийшло до гострої виміни слів між сенаторами. Сен. Скот В. Лукас назвав сен. МекКарті „брехуном", а зате йому відібрали слово в слідчій комісії. Найбільше часу присвятила слідча підкомісія для провірки свідоцтва д-ра Овена Латімора, якому закидають вислугування Совєтам при складанні політики Америки у відношенні до Китаю. Запити про подробиці зі зізнань, ставлені до Латімора, тільки заплутали справу. Латімор гостро накинувся на сен. МекКарті і назвав його спосіб критики „мекартіїзмом".

З інших справ, порушених у сенаті, замітна ухвала призначити фонди на ведення слідства над розгалуженням злочину у всіх стейтах і діяльности ракетірів.

АМЕРИКА НЕ ВІРИТЬ У ЩИРІСТЬ РОСІЇ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Вашингтон. — Несподіване жадання Совєтів, щоб відновити переговори Чотирьох Потуг для заключення миру з Австрією, не викликало радости в урядових колах. У дипломатичних колах панує переконання, що це є новий трюк Совєтів, щоб можна було проголошувати для пропаганди різні напасти на Америку й інші Західні країни. Тому, що делеґати Росії вийшли з кількох нарад Об'єднаних Держав, вони не мають спроможности виголошувати в тій організації промов проти Заходу. Тепер зближається день конференції Західніх країн у Лондоні, тобто 22 травень. Совєти не мають ніякої нагоди, щоб напасти на цю конференцію. Тому мабуть вони хочуть добитися віднови переговорів в справі миру для Австрії, щоб тут виголошувати промови проти Західніх країн.

Секретар стейту Дін Ачесон у пресовій конференції пригадав, що Росія сама заблокувала дальші мирові переговори, домагаючися, щоб наперед вирішити справу воєнних відшкодувань від Австрії для Совєтів. Крім того 26. квітня Росія вийшла з закидами, що Австрія не приноровлюється до ухвали Аліянтів про денацифікацію й розброєння. Тому, що Чотири Потуги вже були погодилися в цій справі, домагання Росії виглядає на навмисне проволікання мирових переговорів. Ачесон думає, що загалом заключення миру з Австрією є залежне від Совєтів.

ВІДГОМІН ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Ню Йорк, 4 квітня. — Місцевий Ворлд Телеґрам надрукував в передвчорашньому виданні одну зі серії статей Ральфа Толідана і Віктора Лаского про „Зародки зради", в якій знову пригадується зорганізований Москвою голод в Україні в 1933 році. На цю тему написано: „В. Чемберс досягнув критичного пункту (в своїх комуністичних переконаннях. — Ред.) в 1937 році. Він замикав очі на брудні лайки між (комуністичними) урядниками. Він розумував над ліквідацією куркулів та над зорганізованим голодом в Україні, жертвою якого впали мільйони селян. Він вважав це жорстоким засобом до доброї цілі..."

ЛІЯКВАТ, ПРЕМІЄР ПАКІСТАНУ НА ВІДВИДИНАХ В СТОЛИЦІ

Вашингтон. — Президент Труман і його кабінет вийшли до Краєвого Летунського Майдану на зустріч премієрові Пакістану Ліякватові Алі Ханові, його жінці Беґум і цілому отoченню. Делеґація Пакістану приїхала сюди з Лондону, куди для них през. Труман вислав свій літак Індепенденс. — Пакістан це друга держава недавньої Індії, яка шукає приязни з Америкою. На привіт гостям віддано 21 гарматних вистрілів. Підчас того президент виголосив вітальну промову, а після приміщення гостей у Домі Блера, видав у їх честь обід. Пакістанська делеґація перебуде в Злучених Державах два тижні і відвідає різні міста, між інш. Ню Йорк, Шікаґо, Сан Франсиско, Ню Орлінс, Бостон.

ВНЕСЕНО ЗАКОНОПРОЄКТ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ НІЯГАРИ

Вашингтон. — У сенаті зголосив Герберт Лімен, а в палаті репрезентантів Френклин Рузвелт, Мол., однозвучний законопроєкт для розбудови електрівень над водопадом Ніяґари коштом 300,000,000 долярів. Власником будов остаточно мав би стати стейт Ню Йорк. Електрична сила мала б бути розпроваджена до кількох стейтів, одначе адміністрацією такого підприємства мав би займатися уряд, а не приватні підприємства. Це, на думку авторів законопроєкту, була б повна мобілізація сили ріки й водопаду Ніяґари. Побудова оперта на договорі між стейтами й Канадою в справі використання водної сили Ніяґари для обох країн.

НОВИЙ ГРАБУНОК СОВЄТСЬКИХ РАБІВ

Москва, 4 квітня. (АП) — Вчора тут проголошено нову державну „позичку" на 20 біліонів карбованців, формально на „відбудову і розвиток" совєтського господарства, а фактично на дальші зброєння та головно на вдержання большевицьких п'ятих колон закордоном. Негайно після проголошення, по заводах і колгоспах почалися мітінґи, на яких вже і без того голі, босі і голодні совєтські раби почали „ентузіястично" ухвалювати „добровільну" передачу державі своєї останньої мізерії, викуплюючися цим від переслідувань і репресій поліції.

ЗЛУКА ДИПЛОМАТИЧНОГО ПЕРСОНАЛУ.

Вашингтон. — Секретар стейту Дін Ачесон настановив специяльну комісію для злуки в одно тіло високих урядовців у департаменті з людьми, які належать до „еліти" в закордонній службі.

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ ПЕРЕЛОМОВЕ ЗНАЧЕННЯ КОНВЕНЦІЇ У. А. ВЕТЕРАНІВ

Ню Йорк, 4 травня. — В найближчу суботу почнеться тут в готелю Ню Йоркер третя з черги краєва конвенція Українських Американських Ветеранів, якій надається переломового значення для дальшого розвитку цеї організації. Як відомо, до головних проблем цеї конвенції належить намагання добитися конґресового визнання УАВ за рівноправних з іншими того роду угрупуваннями американських ветеранів закордонних воєн. Реєстрація ветеранів і гостей почнеться в п'ятницю в год. 6-тій ввечорі. Опісля відбудуться привітальні танці в залі св. Юра при 217 Іст 6-ва вулиця. Конвенційні наради почнуться в готелю Ню Йоркер в суботу, в год. 10-тій рано. Доповідачами на сесії будуть, м. і.: Джеймс Демерест з нюйорського стейтового департаменту Американського Леґіону, Джессі Мосс, предсідник Жидівських Воєнних Ветеранів повіту Ню Йорк, Пітер В. Гуґет, помічник краєвого команданта Ветеранів Закордонних Воєн, та майор Михайло Дармограй з I-шого Посту УАВ. Того ж дня в год. 7-мий ввечорі відбудеться бенкет, на якому промовцями будуть: ген. Френк Л. Говлі, бувший командант американського військового управління в Берліні, та Едвард Дж. Шоґнесі, директор нюйорського дистрикту Іміґраційної і Натуралізаційної Служби Департаменту Юстиції. Тостмастром бенкету буде адв. Михайло Пізнак. В неділю рано відправляться на інтенцію ветеранів Богослуження в місцевих українських католицькій і православній церквах, а після полудня продовжуватимуться наради, що закінчаться ввечері прощальним прийняттям.

General FRANK L. HOWLEY

ОСТИН ЗА ВТРИМАННЯ РОСІЇ О ОБ'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВАХ

Вашингтон. — Головний делеґат Злучених Держав до О. Д., Ворен Остин, заявив, що він не годиться з проєктом екс-президента Герберта Гувера щодо перерібки О. Д. Він того погляду, що Росія потрібна в О. Д. для втримання єдности світу.

ТРИҐВЕ ЛІ ПОЛЕТИТЬ ДО МОСКВИ НА РОЗМОВУ ЗІ СТАЛІНОМ

Париж, 4 травня. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй, Триґве Лі, заявив тут вчора, що він рішився вже в найближчу середу полетіти до Москви на розмову зі Сталіном, бо вважає, що теперішнє положення в світі є „найбільш критичне від 1945 року". До Москви він відлетить з Женеви та в товаристві Константина Е. Зінченка, заступника генерального секретаря Об'єднаних Націй для справ Ради Безпеки. Одною з головних його пропозицій, які він хоче видвигнути перед Сталіном, є скликання окремої найвищої конференції Ради Безпеки в Европі, завданням якої було б м. і. знайти вихід для припинення совєтського бойкоту органів Об'єднаних Націй через приявність в них національно-китайських предсвавників. Лі тепер є в об'їзді европейських столиць для обговорення справ Об'єднаних Націй з державними керівниками поодиноких країн. Говорячи про теперішне положення, Триґве Лі заявив, що він вважає теперішне положення „найбільш критичним від 1945-го року не тільки для Об'єднаних Націй, але й для майбутности світу".

ОБОРОНА ЗАХОДУ ГОЛОВНИМ ПРЕДМЕТОМ НАРАД МІНІСТРІВ В ЛОНДОНІ

Париж, 4 травня. — Всі можливості оборони Заходу перед евентуальним совєтським нападом будуть головним предметом нарад міністрів закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції, що почнуться в Лондоні, вже в найближчу неділю або понеділок, попереджуючи конференцію міністрів країн Атлантійського Пакту— заповідають тут в дипломатичних колах. Франція зі свого боку настоюватиме головно на трьох справах: американська допомога Індокитаєві, дальша організація оборони в рямках Атлант. Пакту та дальший розвиток европейського господарства під кутом оборони. Ці проблеми були видвигнені на чоло всіх іниших на вчорашньому засіданні уряду, що дав під цим оглядом відповідні доручення міністрові Шуманові. Франція вважає, що коли Америка справді хоче врятувати Індокитай від комуністичного панування, вона мусить негайно доставити французьким збройним силам в Індокитаю більше боєвих літаків та іншої зброї і припинити свою акцію заохочування уряду Бао Даі, що він може добитися іще більшої автономії, як він її вже має в рямках французької унії. На другому місці французький уряд видвигає необхідність дальших заходів для об'єднання підставового для оборони европейського господарства, зокрема британського вугілля, німецької сталі та французького заліза. Третьою точкою на наради міністрів французький уряд видвигає потребу ще більшого скріплення оборонних заходів в рямках Атлантійського Пакту, пропонуючи створити перманентну дирекційну раду, яка мала б широкі повновласті для координації військових і господарських оборонних аспектів. Під кутом цих трьох головних пунктів мали б бути обміркувані та вирішені теж інші справи, включно з проблемою Німеччини та інших головних фронтів в теперішній холодній війні.

СОВЄТИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ МОБІЛІЗАЦІЮ В СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 4 травня. — В поінфрмованих колах стверджують, що Совєти в своїй зоні Німеччини приготовляють відповідні мобілізаційні пляни, переводячи реєстр молодих німців. Реєстр переводиться під кутом служби в „народній поліції", зміну назви якої на „народну армію" вже свого часу заповіджено.

ПОЛЬСЬКІ ЄПИСКОПИ ПОТВЕРДЖУЮТЬ ДОГОВІР З ДЕРЖАВОЮ.

Варшава, 4 травня. — Офіціяльний орган польського єпископату надрукував офіціяльне повідомлення, потверджуючи факт підписання відповідного договору між церквою і державою, стверджуючи рівночасно, що в урядовому повідомлені не всі договірні постанови були проголошені, як і договором не охоплено всіх проблем. Комуністичний уряд, проголошуючи договір, промовчав всі ті його постанови, що признавали деякі концесії для церкви. Тим самим, договір був порушений вже в самому його проголошенні.

МЕРКНЕ СОВЄТСЬКА ЗІРКА В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 4 травня. — Тут і в усіх інших частинах як західної так і східної Німеччини стверджується виразні познаки, що Совєти поступово цілком тратять популярність, навіть в тих колах, які початково з ними симпатизували. Перемога Заходу в психологічній війні зі Совєтами тут є неомильна. Використовуючи обставини, Совєти зручно видвигали приємливі для всіх німців гасла, зокрема щодо об'єднання Німеччини та відновлення її суверенности. Совєтській пропаганді західні аліянти і саме західно-німецьке управління почало протиставити факти і конкретні пропозиції. В Берліні, для прикладу, західні аліянти та місцеве управління видвигнули пропозицію загальних виборів, які встановили б управління для цілого міста. Совєти негайно змінили свої кличі про „воз'єднання" на пусто-демагогічні фрази про „капіталістичне поневолення".

ЗАГРОЗЛИВИЙ СТРАЙК У ФІНЛЯНДІЇ.

Гельсінки, 4 травня. В цій загроженій Совєтами країні почав поширюватися генеральний страйк, що може мати фатальні наслідки. Діло в тому, що Фінляндія сплачує Совєтам воєнне відшкодування, а кожний страйк може перешкодити в цьому та спричинити совєтську інтервенцію, до чого і змагає комуністична п'ята колона, організуючи страйки. В понеділок почався страйк залізничників. Для вдержання руху поїздів власне під кутом достав до Совєтів, Фінський уряд зарядив мобілізацію залізничників до війська, використовуючи їх дальше для залізничного руху, бо вояки не мають права страйкувати.

ДЕ ҐАСПЕРІ ПРО СВІТОВЕ ЗНАЧЕННЯ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ.

Рим, 4 травня.— Італійський премієр Альчіде де Ґаспері відповідав вчора в сенаті на критику Атлантійського Пакту, стверджуючи, що цей договір має світове значення та є сьогодні найсильнішою практичною гарантією миру. При цій нагоді він виявив, що Злучені Держави, Британія і Франція запропонували зміну постанов мирового договору в тому напрямку, щоби Трієст знову прилучити до Італії як її інтегральну частину.

КОМУНІСТИ ПЛЯНУЮТЬ НАЇЗД НА ФОРМОЗУ ЦЬОГО МІСЯЦЯ.

Токіо, 4 травня.— Минулого місяця схоплено в Таіпеї на Формозі одного з членів місцевого комуністичного Політбюра, який в зізнаннях ствердив, що комуністи плянують зробити десант на Формозі вже цього або наступного місяця, в переконанні, що Америка „пальцем не рушить" для оборони Формози.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОЗВАЛ СОВЄТСЬКОГО БЛЬОКУ

Як говорити з американцями про жахливі відносини в країнах під московсько-большевицькою диктатурою, можна не раз завважити, як їм дивно видається, що гноблені терпеливо зносять тиранію і не бунтуються. Вони читають раз-у-раз про сотні мільйонів рабів і невелику горстку комуністів, як властиву опору комуністичного режиму, тому важко їм зрозуміти, чому широкі народні маси це терплять.

Це здивування є тільки доказом, як багато треба ще американцям вчитись, щоб знати як, ким і чим держиться комуністична влада. Вправді є багато знаменитих книжок, що ці речі вияснюють, але як мало людей їх читає. Ті, що проаналізували глибоко совєтську дійсність, вияснюють навіть таке, чи і яких можна надіятись змін, коли б нагло не стало Сталіна. Оскільки нам відомо, ні одна серіозна американська книжка про Совєти не заповідає, щоб зо смертю Сталіна можна було надіятись поважніших внутрішніх перемін, якихось повстань, чи нової революції, яка спричинила б повалення большевицької диктатури. Справжні знавці СССР погоджуються, що тільки війна й надія на закордонну інтервенцію може дати в теперішніх відносинах поштовх до вибуху широких повстань на територіях СССР та його сателітів. Можливе, що при таких надіях навіть і така подія, як смерть Сталіна, може дати притоку до якогось зриву, проте треба рахуватись з страшною дійсністю у Совєтах і думати чорніше, але правдиво. Тому саме вважаємо заяву Пола Дж. Гофмана, Адміністратора Економічної Адміністрації, дуже оптимістичною, коли він твердить, що напруження, яке існує в країнах, які опинилися у совєтській сфері впливів, доведе нагло й то в недалекому часі до розпаду „комуністичної імперії" та визволення поневолених країн-сателітів з-під Росії. Гофман заявив, що як він пережив Гітлера і Мусолінія, то доживе ще й того дня, коли не стане й третього диктатора. Як почув ці слова Волтер Липмен, відомий журналіст, підбіг зараз до мікрофону і ще додав, що той розвал Совєтів уже зачався, і то зачався від „найбільшої події від закінчення війни", себто від розбрату між Сталіном і Тітом. Конгресмен Джан М. Ворис доповнив цей їх „міжнародний огляд" ще й такими своїми заввагами, з яких виходило б, що треба тільки стримати Росію в дальшій агресії та бути готовим допомогти „вільним народам" на випадок совєтського нападу, а справи готові наладнатись евентуально без війни.

Якби ми не бажали собі сповнення цього, що заповідає Гофман, проте не беремо такого в ніяку рахубу. Навіть вважаємо шкідливим про ці речі говорити таким людям, як Гофман, бо це присипляє американську чуйність. От того самого дня, коли говорив Гофман, промовляв теж ген. Н. Бредлі, голова Обєднаних Шефів Штабу, до членів Конгресової Комісії Збройної Служби. Він сказав, що хоч не хоче нікого „лякати війною", але мусить ствердити, що комуністична агресія, змагаюча до опанування світу, не зменшується. Коли мати на увазі події в Індо-Китаю, зістрілення американського літака на Балтику, зірвання дипломатичних зносин з Болгарією, нові тертя з Угорщиною та вимоги Совєтів щодо Трієсту, тоді, каже Бредлі, побачимо, що ситуація не поліпшується, а тільки з кожним днем гіршає. Це є речі, які треба представляти американському народові, а не мрії про смерть Сталіна і природний розвал совєтської імперії.

За демократизацію Південної Америки

Відвідини Злучених Держав чілійського президента Габрієля Гонзалеса Виделі припали на час, коли Злучені Держави стоять на чолі руху, який має на меті оборонити Західний, отже Демократичний світ перед заливом деспотичного комунізму. У своїх промовах у Вашингтоні й у Ню Йорку през. Виделя підчеркнув необхідність боротьби проти комунізму, як проти світового лиха. Гіркість, яка пробивалася з його слів, вказує, що він відчув самий на собі комуністичну руку. Зрештою він цього не скриває. У Ню Йорку він виразно сказав, що оборонив комуністів як амбасадор, як сенатор, як політичний провідник, а навіть як президент, бо думав, що з ними можна співпрацювати як з демократичним елементом по цілому світі. „Але я був засліплений. Несподівано я зрозумів, що нам треба діяти швидко, щоб охоронити чілійський нарід, а теж й існування нашої демократичної системи", — заявив Виделя.

Небезпека для демократії в країнах Південної Америки не йде тільки від комуністів. Часті політичні переворoти в тамошніх країнах вказують, що там є якесь основне лихо, яке дається відчувати раз в одній, другим разом в іншій латинській державі. Цим лихом є велика економічна нерівність, недостача політичної освіти і змагання правих елементів до диктатури на фашистівський зразок. Про це можна часто читати в кореспонденціях американських журналістів, які пишуть до газет в Злучених Державах.

Щоб посилити змагання демократичних груп у країнах Латинської Америки, пороблено здавна підготову з впливових діячів і різних емігрантів з Південної Америки, які перебувають у Злучених Державах. Подрібні пляни для неурядової і продемократичної конференції складено на нарадах 150 представників різних груп, що відбулися в Ню Вестон Готелі в Ню Йорку, дня 17 квітня. Це має бути Міжамериканська Конференція для Демократії й Волі, яка відбудеться в Гавані, на острові Куба в днях 12—14 травня. Провід у скликанні конференції веде Міжнародня Ліґа Прав Людини для Південної Америки, на чолі якої стоїть Франсес Р. Ґрант. Другою організацією є Американська Федерація Праці на чолі з Серафіном Ромуальді, як представником для Латинської Америки. Крім того Нюйорський Республіканський Клюб з Джаном С. Мундт, як головою.

Оці організації вказують на трагедію республіки Перу, в якій владу загорнула горстка амбітних одиниць, що правлять на військовий лад і недопускають демократичних впливів з Північної Америки. Подібні відносини запанували у Венесуелі, Аргентині, в Колумбії, і в Домініканській Республіці.

Ці організації хочуть освідомити населення Злучених Держав з проблемами Латинської Америки. Вони виявляють, що конференція в Гавані матиме три завдання: посилення демократії в Америках, розголошення ролі Західної Півкулі в утриманні миру; заснування постійної організації для таких справ.

Хоч конференція не є урядова, то президент Куби, д-р Сокарас, оповістив, що він радий цій конференції та що вона відбудеться в Капітолю, де збирається конгрес республіки.

Проф. В. Гаєвий, Сан Франсиско, Каліф.

МАРКО КРОПИВНИЦЬКИЙ

(До 40-річчя з дня смерти).

Марко Кропивницький (1841-1910) велетенська постать в історії нашого театру. Він створив в ньому цілий значний етап. Перш за все: це була універсально - обдарована людина - драматург, актор, режинер, композитор, маляр, театральний, педагог. Він міг в театрі робити все, без всякого перебільшення це була ідеальна театральна людина. Перші десятки років своєї артистичної діяльности Кропивницький мусів грати в російсько-українських трупах. Дебютував він в Одесі 26-го листопада 1871 р. в ролі Стецька („Сватання на Гончарівці"). Виконання цієї ролі, Виборного (харківський дебют в 1873 р.) та Карася („Запорожець за Дунаєм", Гулака-Артемовського) закріпило за ним славу першорядного актора українських вистав. Крім Одеси і Харкова, Кропивницький грав в Херсоні, Єлисаветі, Катеринославі та інших містах України, працює в Криму, літом 1874 р. вперше організує поїздку української трупи до Петербургу, гастролює 1875 р. в Галичині, а з 1882 року виступає, як організатор українських театральних товариств, діє, як антрепренер. На схилі свого віку він залишає антрепренерську діяльність, але зовсім розстатися з театром не може і часто гастролює. Повертаючись з гастролів, Кропивницький і помер у вагоні. Його амлуа були комічні і характерні ролі, але його біограф В. Уманов-Каплуновський писав: „він недосяжно високий в ролях трагічних". Майже непомітні рухи, якась деталь в характеристиці — великим майстром якої він був — якесь слівце чи інтонація з'являлися в його руках художнім засобом і, користуючись яким, він вмів оживити і поглибити, намічений у драматурга, образ. Широкий життєвий досвід, багатство спостережень, знання народного побуту і людини села стали джерелом „безконечної галерії напрочуд життьових постатей" — живих, оригінальних, неподібних один до одного. „Ось завзятий полковник Бульба з упертою твердістю козацької вдачі, з могутнім характером щирого запорожця, ось мудрий гетьман Мазепа, ось повний комізму Іван Карась, козак Цибуля і примітивно- бюрократичний самодур старшина з „По ревізії", з блисками гумору, споріднений з М. Гоголем, ось глибоко психологічна постать здирщика глитая Бичка, або сотника із казкової п'єси „Вій", об'вияного елегійним серпанком, ось нарешті грізний дволичний Хома Кичатий" — так барвисто передає Уманов - Каплуновський репертуар видатного нашого актора. Дійсно широка скаля різноманітних перевтілювань від людини XVI. ст. — історичних персонажів — до людини сучасного Кропивницькому села. Образи актора були більш ніж у М. Щепкіна насичені життєвою правдою, він творив їх, підбираючи деталі з живої натури, але творчий діяпазон у нього був більш регіональним, ніж у останнього. В своїх споминах Євген Олесницький згадує: „з його уст почули ми вперше пісні як „Соловейко", „Удовиця", „Очеретом" і т. ін., які відразу стали понумерними... Ми слухали з запертим віддихом і старалися не поминути його одного слова, одного звуку".

Деякі композиції Кропивницького, як наприклад, „Де ти бродиш, моя доле?" (Дует з „Вія") та „Ревуть стогнуть гори-хвилі" (чоловічий хор з „Невольника") — стали народніми творами і ще й на сьогодні зберігають свою привабливість. Олена Пчілка та інші відмічали й інший талант артиста й його хист рецитатора. Пчілка писала: „це було виконання надзвичайно просте, без жадної афектації, але яке щире виконання, яке повне глибокої думки й чуття. Саме на такому проказуванню Шевченкового „Холодного яру" попрощалися кияни з Кропивницьким навіки на вечері київської „Просвіти" за кілька тижнів до його смерти. Театр розлягався від гучної хвали. І хто чув ту декламацію, не забуде її ніколи".

Особливо велика роля Марка Кропивницького, як режисера, засновника реально-побутової школи виконання. З його появою на сцені можна говорити про певне стилеве обличчя нашого театрального мистецтва, про ансамбль. Ясна річ, що йому дуже допомогла та обставина, що його трупа мала суцільно український характер і що стрижнем її діяльности був рідний репертуар. Цілком природньо, що у акторів, належних до одного історичного часу, вихованих під одним художнім проводом в рямках певної школи вироблення, спільний характер гри, себто виробились початки ансамблю, стилю, належности до відповідного театрального напряму і це був дорогоцінний плід невтомної праці батька українського театру. Майже одночасно з Мейнінгенським театром Людвіка Кронека, М. Кропивницький береться за розв'язання постанови масових сцен, завжди найтрудніших, що тоді було взагалі новиною на сцені. Він дав високі зразки мальовничого компонування гуртових сцен. Режисерську розробку масових сцен стимулював і характер наших п'єс, в яких рухлива поведінка селянських мас була невід'ємною прикметою. М. Кропивницький виступає, як новатор і борець за новий стиль постановок, дбаючи про більш реальну правду сценічному втіленні п'єс, він намагається викорінити на українській сцені водовольний стиль виконання та обстанови з ідилічними пейзажами і таржованими дурноляпами та прагне, щоб вже вся ціла обстанова театральних вистав мала не умовний, а реально-побутовий характер. Коли останні прагнення більш менш щасливо реалізувати видатному режисерові, то в решті труп, особливо дрібних, при наявності тиску спрощеного мелодраматичного романтизму, що коріннився в джерелах театру XIX. сторіччя, етнографічно-жанрові тенденції розкривалися, як фольклорна екзотика в формі музично-танцювально-співочого видовища. В театрі Кропивницького вперше з'явилися в сценічному оформленні українські краєвиди, які відбивали справжню нашу природу, дійсне селянське життя й побут в костюмах, бутафорії та реквізиті. Суворін — видавець реакційної газети „Новое Время" — людина ворожа до української національної справи, в одній зі своїх статей, присвячених гастролям українського театру в Петербургі в зимовому сезоні 1886-1887 р. писав: „Кропивницький не тільки незрівняний режисер. Його руку видно в постановці всякої п'єси, в найдрібніші деталі і загальній картині".

Кропивницький був учителем цілої плеяди українських акторів, починаючи від корифеїв та кінчаючи молодими акторськими генераціями. По суті більшість труп і акторів побутового театру — це або його учні, або учні учнів Кропивницького. Д. Антонович нараховує, умовно кажучи, три випуски його школи. Перший: всі брати Тобілевичі (І. Карпенко-Карий, М. Садовський, П. Саксаганський) і їх сестра Садовська-Барілотті, Максимович, М. Заньковецька та Г. Затиркевич-Карпинська, себто все гроно зірок українського театру. Другий: Ф. Левицький, Г. Борисоглібська, Г. Боярська, Г. Зарницька, Загорський, Замичковський та інші належать до молодшої школи, і нарешті третій складається з таких акторів, як Ліницька, Мар'яненко, Гайдамака, Глазуненко і решта. М. Кропивницький, як прихильник побутово-народнього театру, мусів сам узятися за перо, бо в старому українському репертуарі п'єс придатних для такого театру було обмаль. Гострий брак відповідного репертуару стояв на перешкоді до дальших осягів, і чудово розуміючи це, Кропивницький бере на свої рамена поповнення репертуару. Ще в 1874 р. на харківській сцені вперше виконали його „Дай серцю волю — заведе в неволю", але більшість п'єс автором - драматургом була написана в роки його театрального директорства. Вже влітку 1882 р., готуючись до відкриття сезону, він висилає до цензури дві свої нові п'єси: „Глитай", „Доки сонце зійде — роса очі виїсть", і так від сезону до сезону Кропивницький поповнює репертуар побутового театру. Всього ним було написано 45 драматичних творів. М. Кропивницький є типовим представником так званої етнографічної драми. До цього він мав і відповід-

(Докінчення на стор. 3-тій)

Лев Ясінчук

ВИЗВОЛЬНИКИ

(Уривок з повісти: „Данина Молохові")

10)

Зима немов би не могла, або не хотіла вжитися в свою ролю, відкладала свою уміліть на пізніше й то тиснула морозом, посипала снігом, то знов нагрівалася конаючим сонцем і на вулицях робилося баюрно. Так проминуло Різдво, що його в голос ніхто й не згадував. По урядах, фабриках й варстатах кипіла праця, за „прогули" карали. В школах відбувалося правильне навчання. Ба — ще краще ніж правильне. Ніякий батько не поважився стягнути на себе підозріння про свою релігійність і посилав у той день своїх дітей, чи вони хворі, чи мали одяг та обуву, чи ні.

Наближалася „ялинка", день Нового Року. Не того християнського з богослуженнями, але большевицького, що був „днем радости", оддиху. Школи подіставали на той день по кількасот карбованців на прикраси ялинки і дещо солодощів. Тут треба вміти виявити власну ініціятиву, помисловість, зробити це краще від других, але горе тому, що своєю помисловістю дав би можливість добачувати які-небудь недоліки в Радянському Союзі. Шкільні інспектори одержали доручення провірювати школи. Скликав їх „зав" (завідувач шкільного відділу) й поучив, що сказав тов. Сталін: „контроль то все". „Ви приходите, — каже, — як представники совєтської власти. Нічого просити (натяк на прийняту чемностеву форму — „прошу"), — наказувати! Ніякого націоналізму, ніяких образів, крім провідників партії, ніяких хрестів. Учителі мають виховувати дітей на бійців за комунізм". — Кожної суботи треба подавати письмові звіти про завваження в школах.

Ходили інспектори в одну, другу, десяту школу. На перший погляд школа має вже інше обличчя, ніж колись, — на їх думку — навіть більшовицьке. Де був образ Христа декуди немов тимчасово, просто цвяшками прибитий до стіни; але декуди ви уже у гарних рямцях, з яких недавно усміхався Мосціцкий, чи хмурився Пілсудський, або зарозуміло глядів Ридз-Сміґлий.

В одній, недавно ще манастирській школі, де ще директорка й учительки-монашки переодягнені по цивільному, — саля прибрана червоними зірками, приліпленими на стінах. Над шкільною сценою червона занавіса — теж зо зірками, і то золотими. Просто розкіш, більшовицький рай. Дівчата саме вивчують співати „марш льотчиків".

Левчук приніс у суботу копицю написаних звітів. Зав „почитав" і кличе його:

— Що це, — каже, ви самі непогані речі виписуєте. Так не можна. Треба шукати недоліків. Ленін сказав: „На недоліках треба вчитися".

— Нема що дивуватися, що в звітах не погані речі. Залишилося вчительство з часу Польщі, а звісно, що польський уряд дбав про те, щоб у Львові були добрі вчителі, — бороніться Левчук.

— Це правда, що тут є багато „чого хорошого", тільки брак культури, — завважує зав і сікає при цьому носа в пальці. Мусів висловити те, що його наболіло. Що за культура, коли у такому Львові не було ані одної відвошівні...

— В дусі мусів Левчук признати слушність завові; такої установи дійсно не було.

Після „ялинки" заходить Левчук у бюро. Зав уже ждав на нього.

— Чи ви знаєте, що в такій-то школі навішали на „ялинку" образців святих, хрестиків та орликів; що замість культурної розваги, заставили столи й давали дітям хліб з мармолядою. Питаю вас: по-що це? А от по-що: хотіли показати, що в Радянському Союзі діти голодні, що тільки в часі „ялинки" можуть попоїсти. Ідіть і перевірте.

Левчук пішов у школу й казав сторожеві показати „зал", де відбувалося свято „ялинки".

В куті стояла бідна, сумна смерічка без прикраси, тільки обвішана вузенькими стяжечками з тоненького білого паперу. Левчук питає про прикраси з ялинки. Переглядає їх у коробці — й не находить тих страхіть, про які говорив зав. Тимчасом перед шкільний будинок заїжджають дві лімузини, а з них висідає партійне начальство та з криком, чує, питає по коридорі, де „ялинка". Левчук вийшов до них.

— Ви хто будете? — питає один з них.

— Я вже є — шкільний інспектор.

— Як ви допускаєте, що в школі є хрести?

— Ні, нема хрестів, я вже перевірив.

— Як нема? А ось ходіть з нами.

Пішли разом на інший коридор, де вузька поперечна стіна була розмальована польським народнім орнаментом.

— А це що? Не хрест?

— Ні, каже Левчук, це звичайний людовий орнамент.

— Так, це хрест. Зараз кажіть це забілити. Я секретар „міськпарткому" (міського партійного комітету).

Левчукові пригадалась фраза зі „Суєти": „Це не проста свиня". — Але тут нема жартів. Чого доброго — це може й погано закінчитись. Коби можна яким світом відкараскатися від шкільництва. Тут що крок можна впасти. Але звільнитися з посту... Раз Левчук натякнув про це завові, а він відразу:

— Так ви не хочете послужити радянській власті, — і зміряв його від ніг до голови.

— — —

Після нового року ставала зима щораз лютіша. На дворі скрипів під підошвами замерзлий сніг. Вікна камениць позамерзали білим квіттям. В бюрі шкільного відділу було тепло й Левчук робив свою роботу. До його стола підійшов „товариш спец-сектор", українець з Полтави Покропинко, по званні учитель. На вид він добре ставився до Левчука, але... це „спец-сектор", себто представник НКВД. Такий відпоручник був у кожній установі, що займала понад двадцятьчотирьох працівників.

— Товаришу, — каже він до Левчука. Ви написали в життєписі, що ви склали кілька книжечок. Принесіть їх, ми б їх „почитали".

Ага, подумав Левчук, хочете дошукатися в них прогріхів. — Він щойно тепер зміркував, що не треба було свого писати. Щоб ослабити свої заподання, каже:

— Я загалом багато зайвого написав. За книжечками попитаю, бо в мене нема ніодної.

— Ви нічого поганого не написали. Ви, кажете, були в царській Росії. І як це ви туди попали?

— Зовсім просто. Одержав пашпорт і поїхав.

— Як це ви пашпорт одержали? Цікаво. (Дальше буде).

Упорядкування орегонських лісових масивів

Впродовж наступних 15 років у стейті Орегон (що лежить на північному Заході нашої країни) мають упорядкувати, наново насадити, підчистити понад 750,000 акрів лісу. В ручний спосіб насадять мільйони молодих ялинок, а з літаків розсіють тони насіння на землі, де ліс або вигорів, або був зрубаний. Губернатор стейту каже, що цей проєкт „є найбільшим штучним лісонасадженням, будь коли проведеним на континенті Північної Америки".

До земель, що будуть упорядковуватися, належить масив з 300,000 акрів спустошеного, погорілого Тілламукського лісу, який згорів в 1933 році, коли вогонь зжер найцінніший стройовий ліс за 11 днів, а пожежі 1939 і 1945 років довершили руйнацію. Недавні досліди показали, що в цьому районі треба посадити 50 мільйонів молодих ялинок і висіяти 40 тон ялицкового насіння і тоді гола чорна земля знову вкриється буйним лісом.

Спеціяльні літаки, що висіватимуть насіння, покриватимуть площу в 4 акри за 1 хвилину, а перед посівом вони розпорскуватимуть отруту проти мищей та інших шкідників, щоб вони не поїли насіння. Ручне насаджування йтиме значно повільніше. Досвідчений робітник може насадити тільки біля 2/3 акра на день. Та проте багато роботи буде зроблено руками, бо влітку сонце убиває насіння ялини і лише північні схили долин та горбів можна засівати з літака. Південні схили, на яких буває багато сонця, треба засаджувати руками.

Спеціяльні заходи будуть ужиті щоб захистити ліси від пожеж. Наприклад, ліси будуть поділені на окремі масиви, завбільшки в 10,000 кожний, або і менші. Кожний масив буде оточений широкою просікою, щоб вогонь не міг через неї перейти. Будуть улаштовані спеціяльні, спостережні пункти, з яких би сторожа могла стежити за появою вогню і телефоном та радіом передавати дані про його поширення і точне місцезнаходження. В окремих пунктах на поготові стоятимуть легкі тягарові авта з новітнім протипожежним устаткуванням.

Орегонські ліси, власне кажучи, вже давно треба було привести до ладу, бо і пожежі, і люди надто вже винищили це розкішне природне багатство.

Після того, як в 1846 році був упорядкований канадійсько - американський кордон, почалась, безжалісна експлуатація орегонських лісів, які протягом 50 років безоглядно йшли на тартаки. Президент Теодор Рузвелт перший запровадив захист багатючих первинних лісів від хижацької експлуатації приватників і великі масиви були перетворені на національні парки і ліси. Тим часом приватні власники продовжували безжалісно вирубувати свої масиви, а війна 1940-х років ще додала руйнації, бо постала гостра потреба в стройовому лісі. І молоді, і старі дерева падали під сокирою, щоб перетворитися на скрині для транспортування военних матеріялів через океан. До тогож нові методи дозволили добратися до тих масивів, які раніше вважалися недосяжними для експлуатації.

Упорядкування лісів має велике значення для Ореґону, бо лісова промисловість є найголовнішою в цьому стейті. Описаний нами проєкт є досить далекосяжним, бо лише на початку наступного сторіччя зможуть дроворуби зрубати ті ялини, що будуть насаджені протягом наступних років. Але ліс має значення ще й іншого порядку: він захищає грунт від розмиття, підтримує вологу, захищає грунтові води.

Загальна Рада

Марко Кропивницький

(Докінчення зі стор. 2-гої).

ний нахил і був першорядним знавцем сільського побуту та побутової мови. Д. Антонович вірно відмічає, що його головний хист, як драматурга: „тонке вміння спостерігати побутову деталь... і віддати її в художнім обробленню. Розвій... драматичної акції... обрисовка драматичних характерів... не являються сильною стороною драматичної творчости Марка Кропивницького" — і додамо ми, він не цілком володіє мистецтвом міцно злютованої композиції. Слід відмітити мелодраматичний струмок, який пробігає в його окремих творах, хоч би в „Дай серцю волю"... В своїх кращих п'єсах він, як переконаний прихильник побутового театру, природно, малює переважно селянське життя з його побутово-родинними і частково - соціяльними відносинами („Дві сім'ї", „Олеся", „Глитай", тощо). В жанровому відношенні п'єси драматурга досить різноманітні: тут і водевіль „По ревізії" — до речі одна з найкращих річей драматурга — окрема з сільського життя „Пошились в дурні", історична драма за Шевченком „Невольник", „Вій" на сюжет Гоголевої повісті тощо.

Марко Кропивницький увійшов в історію нашого театру і, як засновник першої відрубної української трупи та фундатор побутового театру і, як режисер, актор, та учитель багатьох акторських поколінь і нарешті як драматург.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Зразковий шевченковський концерт

Филаделфія віддала цього року належну пошану Тарасові Шевченкові щойно за другим розгоном. Т. зв. репрезентаційний концерт, що його що-року дає „Норт" у найкращій українській салі „Юкрейніен Гол-у" при Френклин Ст., дав цього року безпосередній поштовх до пресових голосів на тему надто поквапного влаштовування на занадто високу нуту різних імпрез із шкодою для мистецького критерія. Несподівано „Савт" зрівноважив цю невдачу, влаштовуючи Шевченковий концерт у салі на Емерікен Стріт, що насправді міг би послужити зразком такої скромної, проте мистецько вирівняної патріотичної манїфестації. Самі призвища більшости виконавців, здебільша професійних артистів із Театру В. Блавацького (та осіб добре знайомих із естради), говорять про мистецький рівень. Проте вечір складався з двох частин: концертової і товариської.

Концерт розпочав мішаний хор під орудою **інж. Вол. Піка** „Заповітом" Стецєнка. Коротку, приступну, гарно виголошену промову сказав **п. Володимир Рудницький. Артист А. Радванський** відспівав дві пісні Лисенка: „Гетьмани" і „Ой Дніпре"; його м'ягкий, невеликий, але надзвичайно милий баритон належить до тих голосів, за котрими слухач тужить. **П-ні Оксана Сімович**, відома арт.-скрипачка, відограла Ріcса „Капрічіозе" і Левицького „Мережки", виявляючи високу техніку і чутливість гри головно у другій композиції. **Пані Наталя Андрусів** пригадала свій дзвінкий сопран, кермований гарною школою, у двох відомих піснях Лисенка „Садок вишневий" і „Як би мені мамо намисто". У вокальній частині зразок рецитаційного мистецтва дали артисти **Ліза Шашарівська** („Лебедин") і **дир. В. Блавацький** („Юродивий"), дарма, що обидві поеми належать до найважчих із „Кобзаря" та не зовсім доступних для ширшої публики. „Сонце заходить" Роздольського на мішаний хор із сольо **п-ні Кохановської** та національний гимн закінчили концерт, що тривав півтори години і залишив премиле враження, тим краще, що такі чільні представники музики, пісні і слова — включно з **проф. Р. Савицьким**, який супроводив хорові і солістам на фортепіяні (старе пяніно „робило, що могло", щоб послужити мистцеві) поспішили на заклик організаторів та не зацукались показатись на такій скромній естраді такої скромної салі.

Парох „Савту", **о. Трешневський**, подякував із естради всім виконавцям, зворушений що оце вперше „Савт" виступив із Шевченковим концертом, дякуючи новоприбулим імігрантам, та осягнув відразу такий успіх. Він запросив виконавців програми й присутніх на салі чільних громадян на чай у салі Горожанського Клюбу і там, за спільним столом, „старі" й „нові" мали нагоду познайомитись та обмінятись гарними словами, що доказували повну духову єдність між ними. Від Горожанського Клюбу **п. Мурмило**, голова, підкреслював надзвичайне скріплення української громади тієї дільниці Филаделфії із приїздом такого поважного гурту українців. **П. Степан Слободян** жалував, що це він мусить вітати земляків, прибулих зза моря, а не його вітають у Львові чи Києві. Голова Відділу Конгресового Комітету у Филаделфії **п. Михайло Дубас** говорив про конечність збірно помагати переселенчій акції та гармонійно співпрацювати в існуючих організаціях. В імені гостей **ред. Кедрин-Рудницький** підніс заслуги о. Трешневського для оживлення життя на „Савті" та заявив готовість новоприбулих тісно співпрацювати з існуючою громадою. **Ред. Богдан Кравців** висловив подив для осягів, що їх здобули українські піоніри, які прибули сюди перед сорока і тридцяти роками. Сентиментальні і веселі співи та безтурботна гутірка завершили цей гарний і направду культурний вечір.

Ір

СТРИМАНО ВІД'ЇЗД ПРОДАНИХ КОРАБЛІВ

Департамент стейту оприлюднює, що стримав від'їзд двох кораблів, проданих до Єгипту, бо з кораблів не знято гармат.

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

ОЗОНЕ ПАРК, Н. Й.

Товариство ,Вільна Україна', від. 200 У. Н. Союзу, на своїх звичайних місячних зборах ухвалило предложити делеґатам 22-гої Конвенції такі проєкти:

1. — Змінити параграф 25ий статуту, зменшуючи контрольну Комісію до трьох членів, а не п'ять, як дотепер. Трьох контрольорів вистачить, щоби переглянути фінансові книжки, бонди і морґеджі, а тим чином У. Н. Союз заощадить за чотири роки коло три тисячі долярів, що можуть бути вжиті на другі недобори.

2. — Додати до статуту, — щоби відділові касієри були бондовані на суму 1000 дол. від крадіжи, нападу і згуби; — кошти бондів і асекурацій повинні бути покриті касою У. Н. Союзу.

3. — Як можливо, змінити артикул 5-тий та підвищити суму обезпечення чоловіків до дол. 5,000 а жінок до дол. 2,500.

4. — Як можливо, додати ще одну клясу обезпечення, платного по смерти, з вкладками до 60 року життя. В тій клясі, як можливо, видавати грамоти в тій самій формі, що кляса Е-Ендовмент.

5. — Принімати до У. Н. Союзу чоловіків і жінок на 1000 дол. від 16 літ до 40 літ без лікарських оглядин; на дол. 500 від 16 літ до 45 літ життя.

6. — Як можливо, змінити в Молодечім Департменті табельку посмертних запомог в тому напрямку, щоби спадкоємці дитини отримували ціле посмертне по п'ятьох роках, а не аж по десятьох. Деякі асекураційні компанії виплачують ціле посмертне по п'ятьох роках.

7. — Конвенція повинна раз рішучо настояти на злуку Союзів, а для переведення злуки вибрати окрему Комісію.

За уряд:
Е. Паращук, предсідник
В. Шіпка, касієр
В. Воргуль, секретар
Василь Воргуль, делеґат
Вол. Шіпка, делеґат.

ГУДСОН, Н. Й.

На місячних зборах дня 19. березня 1950 р., члени відділу 476. У. Н. Союзу ухвалили такі проєкти на 22-гу Конвенцію У. Н. Союзу:

1. — Конвенція повинна відбуватися як досі що 4 роки.

2. — „Свобода" повинна далі виходити щоденно, як виходить і без підвишки оплати, — хіба добровільно.

3. — Відділовий предсідатель і касієр повинні бути платені з каси У. Н. Союзу.

4. — У. Н. Союз повинен давати позичку своїм членам на їх грамоти за 3%.

5. — Відділ з менше як 50 дорослих членів не повинен мати права на вибір делеґата на Конвенцію.

За Уряд:
Мих. Гриб, предсідатель
Ілько Зазуляк, касієр
Павло Маряк, кас. і дел.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКАМИ 11-ЦЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА ОРГАНІЗАЦІЇ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛЬФІЯ, ПА

Св'ячене у Филаделфії.

Заходами Переселенчого Осередку ЗУДАК-ту та місцевого Відділу „Самопомочі" відбулося у Провідну Неділю, 16 -го квітня цр., у салі Народного Дому при Френклин Ст. у Филаделфії прилюдне спільне Св'ячене. За один стіл засядло поверх 200 громадян. Господинею була пані Олена Штогрин, заслужена діячка та голова Переселенчого Осередку. Вона привітала гостей і потім заповідала всіх промовців та поодинокі точки мистецької програми, яка відбувалась підчас Св'яченого. Від „Самопомочі" у Филаделфії промовляв п. О. Голінатий, вказуючи на приклад згоди, пануючої на салі та згідливого спільного влаштування свята двома організаціями. З черги промовляв ред. Іван Кедрин-Рудницький (щоб усі українці були ідеалістами й оптимістами), др. Вол. Пушкар (від Гол. Управи „Самопомочі", — привіт страждаючим і воюючим землякам у рідному краю), врешті др. В. Галан — про місію ЗУАДК-ту та доказування фактами, а не словами, свій патріотизм. Окрема згадка належить виступові обох пан-отців: о. пароха Середовича, що побла-головив „сніди" й бажав українцям правди й згоди на землі, та о. Данильчука, американського уродження, який дістав найпалкіші оплески за всою промову на тему „віра без діл мертва". У мистецькій програмі виступали наші пластуни, що прегарно виведили на сцені гаґілки, далі пна Сімович із скрипковим сольо та пані Черняхівська з сольоспівом (обидві справжні артистки — професіоналістки, отже й їх виступи на високому рівені), врешті артист Шашарівський із веселими куплетами на тему незавидної долі скитальців.

Наступної неділі, 23. квітня, відбулося св'ячення, влаштоване парафіями — на „Савті" (о. Трешневським) і „Норті" (о. Середовичем). І тут і там було повно народу. Це наявний доказ, що вдержується і прив'язання до рідної церкви та національно - церковних традицій. Варта було б тільки подумати, чи не можна би об'єднувати аналогічні маніфестаційні імпрези, влаштовувані світськими громадськими та церковними кругами: воно ще тісніше об'єднувало б громаду та не розпорошувало б сил.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

ЗОЯ ПОЛЕВСЬКА
віольончелістка, яка тому два тижні виступила з мистецьким успіхом в Ню Йорку, концертує цеї неділі, 7. травня, в Нюарку, в залі Української Централі, 180 Вилієм вул. Фортепіяновий супровід: д-р Микола Полевський. Початок о год. 8,30 ввеч.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа конче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

• • •

ГРУПА ЛИСТИ ДО:

19440. Сопенюк Івана з с. Остна (Умань) і його доньку Марусю від Шпанко Василя.

19441. Сірий Валентина від батька О. Сірого.

19442. Тимошок Олексу і Марію з с. Висоцько (Броди) від Сологуб Івана.

19443. Давида Івана з с. Сінгель-Щирець (Рудки) від Івана Давида з с. Підзвіринець (Рудки).

19444. Яцик Миколу з с. Підзвіринець (Комарно) і Пеленського Миколу з Комарна від Шмотолохи Александра.

19445. Горобняк Стефана з с. Любин (Жогатин) Мащак Йосифа.

19446. Кревних та односельчан з с. Пчани (Стрий) від Розалії з Мостових Дудар.

19447. Нижник Михайла з с. Липиця Долішна (Рогатин) від Сторощук Олекси, сина Василя і Софії з Нижників.

19448. Царук Теклю з с. Токвин (Луцьк) від Лісецького Йосифа з Рівного.

19449. Станьчик Михайла і Миколу та Перун Михайла від Перун Івана.

19450. Гриньків Марію (як за чоловіком невідомо) з Печиніжина (Коломия) від Лизавети з Пастернаків Шашаровської, д. Анастазії.

19451. Королишин Марію, Григорія і Микиту всіх з с. Поніковиця Мала (Броди) від Насті сестри дочки Ольги Королишин.

19452. До Таборових Управ в Німеччині. Просимо оголосити, що Сивих Миколу, Юлію, Анастазію, Марію і Анну та Шумовську Катерину пошукує Марія з Сивих Івасюк з Америки. Голоситися в ЗУАДКомітеті у Филаделфії під ч. 19452.

19453. Левко Грегора, Юрія, Юлію (зам. Шевчишин) і Параску (зам. Бочко) з с. Красне (Кросно) від Левко Юстини.

19454. Ключенко Івана, стрийка і сусіду Зленко Михайла, обох з Отинії (Товмач) від Михайла Ключенка.

19455. Стрельченка, стрийка (мабуть в Каліфорнії) від Надії з Стрельченків Шугита.

19456. Онишко Марію з с. Козаки (Любачів) від Прокопенка Дмитра.

19457 Дмиетркі Івана з с. Бриниці-Загірні (Бібрка) і Юлія Хомина від Тибінко Івана.

19458 Козловського Бориса с. Евгена (Ютіка?) від М. Лещинської.

19459 Козак Дмитра з с. Соколі (Камінка Струмілова) від Постолюка Павла.

19460 Сивуляк Михайла с. Андрія і Галини з Тиблевичів з с. Білка (Перемишляни) від Тиблевич Володимира.

19461 Савчуків з с. Струтин Нижний (Долина) від Василя Савчука с. Федя.

19462 Данилюк Василя з с. Краснополя (Ковель) від сина Стефана Данилюка.

19463 Кихтик Дмитра від Катерини Кихтик д. Івана з с. Телесниця.

19464 Сватенко Івана, Оксану і Андрія з с. Ісковка (Полтава) від Сватенко Поліни.

19465 Ганю Гільциху, зам. Чайківську з с. Ванева (Сокаль) від Паук Григорія.

19466 Стефурак Василя Стасіка від Дмитра Стефурака.

19467 Чунис Андрія від Захарка Чуниса. Канадійські ґазети просимо передрукувати.

19468 Ган Стаха з с. Литня (Дрогобич) від Янісьо Бронки.

19469 Семко Антона і Бойко Сергія, обох з Бубнівської Волости (Полтава) і Головку Михайла з Києва від Івана Грицая.

19470 Слободян Анну і Йосифу, д. Ваврика (монахині) з с. Окно (Скалат) від Павла Гац, с. Миколи і Розалії.

194671 Пілюк Ілька і його рокину від Філюк Андрія.

19472 Рідних і знайомих з с. Городище (Бібрка) від Анни Худяк.

19473 Шпилька Василя с. Юрка, Грис Миколу і Плеска Олексу, всіх з с. Широкий Луг (Сигот) від Цірикової Василини, зам. Ортобер.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

НОВІ НАУКОВІ ПОГЛЯДИ НА ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ДО РИМУ ТА ВІЗАНТІЇ IX-XI ст.

На ту тему матиме доповідь д-р М. Чубатий в суботу, 6. травня, в приміщенні НТШ, 50 Чорч вул., кімната 252, — Ню Йорк, о год. 5. пополудні.

ДВА НОВІ ВИРОКИ СМЕРТИ В ЧЕХІЇ

Прага, 4 квітня. — На Моравії засуджено двох чехів на кару смерти а десятьох інших на кару ув'язнення від 20 до 30 років за „змову" та намагане схоплення іменованого в останньому міністром оборони Олексія Цепіцку. Обвинувачуваним закидувано приналежність до підпольної організації та шпигунську активність в користь „американських імперіялістів".

ДЖЕСУП НА АВДІЄНЦІЇ В КОРОЛЯ БРИТАНІЇ

Лондон, 4 квітня. — Американський подорожуючий амбасадор, д-р Филип Джесуп, був принятий вчора королем Юрієм в Букінґгемському палаці та відбув з ним розмову. Подробиць не подано.

ПОДЯКА

Об'єднання Бувших Вояків Українців в Америці, Відділ в Нюарку, Н. Дж., складає отсим щиру подяку Першій Пресвитерській Церкві в Нюарку, Н. Дж., і її пасторові Василеві Кузів за переведення збірки в сумі $61.00 на восьмих інвалідів українських армій, які нині без праці находяться в Зл. Держ. Америки.

Гроші зложили: Михайло Варніцький $20; Геня Рендэ, Соня Рейген, Іван Пасічник і Петро Ковальчук по $5.00; Микола Яцентий $3.00. Василь Гарбач, Тома Рудий, Федько Салюк, Дмитро Іваськів, Йосиф Пархома, Юрій Загородний, Юстина Варніцка, Текля Ковальчук, Василь Кузів, Ксеня Вавричук, Стефан Гарцула, Олекса Паньків, Іван Паньків, Семен Присяжний, Йосиф Іваськів і Іван Дациловський по $1. Нестор Васняк, Луй Лесюк, Роман Кузьма і Йосиф Гаврочинський по 50 ц. Разом $61.00.

Зокрема дякуємо п. Семенові Чорномазові за його безкорисний труд в переведені цеї збірки і надіємось, що його слідами підуть і інші церковні громади та організації.

За Уряд О.В.В.У. в Нюарку:
Голова: Інж. Любомир Савойка, сотник.
Організ. Референт: Василь Федів, хорунжий.
(Огол.)

Ділимося з кревними, друзями та знакомими сумною вісткою, що наш найдорожчий брат, шваґер та вуйко бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР ПАНЬЧАК

бувший начальник Скарбового Уряду в Станіславові згинув трагічною смертю в автомобілевій катастрофі дня 13. квітня ц.р., в Мінхені, Німеччина, проживши 52 роки життя.

Похорон відбувся дня 15. квітня до скрипти на Вестфрідгофі в Мінхені.

Лідія з Паньчаків Белей, Теодор, Ірина та Богдан Белей, Роман, Іванна та Юрчик Приихан і Ярослав Гурик.

АКАДЕМІЧНІ ВЕЧОРІ Н.Т.Ш.
В НЮ ЙОРКУ, 101 AVE., A, 4 ГОД.

Останні три вечорі присвячені таким проблемам:

7. ТРАВНЯ: Г. Лужницький — Наука й віра.
14. ТРАВНЯ: Я. Падох — Давнє законодавство в Україні.
21. ТРАВНЯ: Й. Гірняк — Модерний український театр.

ТАРЗАН, ч. 2337. Ударемнена ціль.

MANZEN AND HIS IVORY HUNTERS LUNGED TOWARD THE SOUND OF THE TRUMPETING ELEPHANT---

--JANE, HEARING THEIR APPROACH, QUICKLY HID IN THE UNDERGROWTH.

RUSHING UP TO THE PIT, MANZEN TOOK AIM AT THE CAPTIVE ELEPHANT.

BUT AS HE PULLED THE TRIGGER, A RIPE FRUIT SAILED FROM THE UNDERBRUSH AND SPOILED HIS AIM.

Коли Манзен і ловці слонової кости кинулися до місця, звідки походили стогони слона...

...Джена, почувши їх підхід, швидко укрилася в хащах.

Манзен, який біг до ями, прицілився до зловленого слона.

Одначе, коли він потягнув за язичок, зрілий овоч вилетів з корчів і ударемнив його ціль.

